

Antropolog Ingvild Solvang jobber med flyktninger i Indonesia

- Føles bra å anvende antropologien i konfliktsituasjoner

Arbeidsmarkedet i Norge så ikke særlig lyst ut etter at hun hadde fullført hovedfaget i sosialantropologi. Altså dro Ingvild Solvang til landet hvor hun hadde gjort feltarbeid: Indonesia. I et epost-intervju med antropologi.info forteller hun om hvor nyttig antropologi er for å promotere respekt for humanitær lov og menneskerettigheter og for å finne gode løsninger i konfliktsituasjoner.

Ingvild Solvang på et seminar om flyktningsituasjonen på Vest Timor

antropologi.info: Du jobber i Indonesia og har nettopp kommet tilbake fra et seminar i Thailand. En blir jo misunnelig her i vintermørket. Hvordan var det? Hva har du gjort og lært?

Ingvild Solvang: Til sammenlikning med novembermørke og Ekstrem Forvandling på TV Norge, så kan det vel høres spennende ut å jobbe i Indonesia med muligheter for reising i inn og utland. Og jeg klager ikke. Her er det varmt hele tiden som gir energi til å unngå TVen.

Men når det er sagt, så er det lite tid til å nyte sol og strand. Jeg jobber minst like mye her som jeg ville ha gjort hjemme. På siste reise til Thailand kom det meg for øret at det var en postkortvakker strand 5 minutters gange fra stedet hvor vi holdt seminar i en hel uke. Den stranden fikk jeg oppleve nettopp gjennom et bilde på et gratis postkort vedlagt seminarpakken.

Jeg jobber altså for NGO'en Jesuit Refugee Service (JRS) i Indonesia hvor jeg koordinerer alt vi gjør som faller under det som på engelsk kalles advocacy. Vi jobber med flyktninger fra Øst Timor på Vest Timor og interne flyktninger i Malukkene, Nord Sumatra og Aceh.

Min oppgave er å lobbe for at flyktningene skal behandles med hensyn til deres rettigheter i tråd med nasjonal lov, internasjonal humanitær lov og menneskerettigheter i tillegg til humanitære prinsipper for god praksis og sunn fornuft i å håndtere konflikt og gjenoppbygging av samfunn etter krig.

I tillegg jobber jeg for at Indonesia skal ratifisere den internasjonale landminekonvensjonen, og for å bygge bevissthet omkring beskyttelse av barn i konflikt. Jeg reiser en del rundt i Indonesia, og tilbringer ganske mye tid på møter i Jakarta.

Var det lett å finne en jobb etter du var ferdig med universitetet?

Etter å ha fullført hovedfaget i sosialantropologi i Oslo i 2002 var det igjen mediadefinerte "krisetilstander" på arbeidsmarkedet for samfunnsvitere. Derfor bestemte jeg meg for en hoppe-i-det-tilnærming til tilværelsen og reiste tilbake til Indonesia hvor jeg gjorde feltarbeid og finne relevant arbeidserfaring der. Siden jeg allerede hadde et nettverk og snakket språket, så ble jeg umiddelbart engasjert i ulike prosjekter.

I de første to-tre månedene ble det mye frivillig gratisarbeid, men så møtte jeg JRS som var villige til å både gi lønn, forsikring, og ta ansvar for arbeids- og oppholdstillatelsen min.

For meg viste dette seg å være en suveren løsning. Lånkassen har gode ordninger med rentefritak og betalingsutsettelse hvis en tjener under et visst beløp. Dette gjør at nordmenn som på grunn av studielånet i praksis er blant verdens dyreste arbeidskraft, har mulighet til å hente verdifull arbeidserfaring fra utlandet. Når en først har en fot innenfor er det igjen mulig å reforhandle lønn sånn at lånet kan betales tilbake etterhvert.

Hjelper antropologien i jobben?

Antropologi viser seg å være en kjempenyttig bakgrunn i den jobben jeg har, og er på mange måter årsaken til at jeg fikk jobben.

For å ta det første først... jeg ville ha strøket på jobbintervjuet om jeg ikke kunne indonesisk og

hadde gode kunnskaper om indonesiske forhold. Dette er ting som jeg har fått gjennom feltarbeidet og arbeidet med oppgaven.

Opgaven min handler om gateungdom, og er derfor ikke 100% relevant for det jeg jobber med i dag. Allikevel har jeg gjennom hovedfaget lært om marginalitet og fattigdom i Indonesia, og myndighetenes tradisjon i å håndtere dette, som er ting jeg fortsetter å jobbe med nå.

Jobben min er mye på det strukturelle plan, hvor jeg jobber mye med jus og politikk. Jeg har gjennom jobben blant annet tatt kurs i "Forced Migration" med vekt på den juridiske siden ved flyktningeproblematikk. Dette er helt klart nyttig som tillegg til antropologien, men jeg er ikke i tvil om at utdannelsen min former måten jeg forstår det jeg driver med på en positiv måte.

Mye av jobben tilbringes på møter med myndighetene, ambassade-representater, FN og andre lokale og internasjonale organisasjoner. Min jobb er å ha forstått noe av den komplekse virkeligheten flyktningene befinner seg i, lage analyser og forslag til gode løsninger som jeg bringer til dem som har makt til å gjøre noe med det. Antropologien har mye å bidra med til forståelse av individ og samfunn og kompleksiteter innenfor dette.

Antropologer forstår at flyktningegrupper ikke er enhetlige, og at det er maktstrukturer innenfor som er viktige å ta hensyn til. Vi vet også at ulike etniske grupper i Aceh, for eksempel, påvirkes ulikt av konflikten der.

I tillegg er det en blitt en refleks å tenke at gode og varige løsninger der flyktninger skal reintegreres i samfunnet etter konflikt ikke finnes gjennom å underskrive en juridisk kontrakt alene, men må underbygges med ritualer i tråd med lokale tradisjoner, om det enn er vaffer eller betelnøtt som serveres. Denne grunnleggende forståelsen er blitt kjempeviktig for at jeg skal lykkes i jobben med å bringe stemmene til flyktninger inn på arenaer der beslutninger tas.

Internt i jobben er antropologi også bra å ha. Alle kollegaene mine er indonesere, noen kristne, andre muslimer. Jeg mener antropologien har styrket en grunnleggende respekt for andre måter å tenke og jobbe på som gjør det til en berikende erfaring å jobbe i en sammensatt gruppe, som er omgitt av et sjeldent mangfoldig samfunn utenfor. Antropologien blir på flere måter en profesjonell ledetråd.

Det er også en antropologisk reise for meg å jobbe for en katolsk organisasjon. Jeg er ikke kristen selv, men har fått en ny forståelse av hva tro betyr for de troende. Jeg tør å påstå at jeg har mistet noen fordommer og blitt en bedre antropog.

Hva er den største utfordringen i jobben din?

De største utfordringene i jobben er å forstå den politiske situasjonen i landet og lokalt der vi jobber. Her kan ingenting tas for gitt. Det militære står fremdeles sterkt og utydelige politiske aktører verserer i bakgrunnen.

Sivile i konflikt er i en utsatt posisjon, noe som gjør det vi jobber med veldig sensitivt. Om vi handler uten å ta hensyn til kreftene som er i sving kan vi i verste fall utsette flyktninger og oss selv for fare. Vi må hele tiden vurdere budskapet vi ønsker å sende, og finne riktige mottakere innenfor myndighetene eller andre på nasjonale og internasjonale arenaer. I tillegg til antropologi trenges en god sans politisk og diplomatisk innsikt.

Tenker du av og til mens du jobber der - Det er noe en burde forske på!

Hele tiden! Jeg føler meg privilegert som har fått en jobb der jeg fortsetter å jobbe med faglig relevante spørsmål. Det føles spesielt bra å anvende antropologien i verden utenfor akademien, og se at den i høyeste grad holder vann og er relevant.

I tillegg ser jeg hele tiden nytteverdien av forskning, som legger grunnlaget for gode humanitære tilnærminger til flyktningeproblematikk. I tillegg, og mest relevant for meg nå, er hvordan forskning kan brukes aktivt for å promotere respekt for humanitær lov og menneskerettigheter og for å finne gode løsninger i konfliktsituasjoner.

I den posisjonen jeg er nå er jeg nok mer pragmatisk i forhold til forskning enn opptatt av forskning for forsknings skyld. Vi driver datainnsamling og analyse kontinuerlig i arbeidet vi gjør, og produserer til stadighet papers og rapporter.

Forskning i akademisk forstand er ofte ikke i samsvar med behovet for hurtig informasjon til bruk i ad hoc advocacy. Men det er lett å se hvordan grundig akademisk arbeid komplementerer det vi gjør. Derfor jobber vi også nært sammen med både indonesiske og utenlandske universitetsmiljøer.

Innimellom tar jeg meg selv i å lengte tilbake til universitetet, og jeg er forsiktig med å utelukke noe om framtida...

Ingvild Solvang kan kontaktes ved solvang AT jrs.or.id (Erstatt AT med @ - adressen er beskyttet mot spam på denne måten)